

POIKOSET

Poikosten sukuseuran jäsenjulkaisu nro 25

kevät 2025

Lehden sisältö:

Kirsti Leppäaho:

Kirsti Leppäaho:

Kirsti Leppäaho:

Lauri Koskinen:

Lauri Koskinen:

Lauri Koskinen:

Taisto Poikonen:

Kirsti Leppäaho:

Kirsti Leppäaho:

Puheenjohtajan tervehdys

Aaro ja Olga Jaskari

Pieni tarina Suomen sodan ajalta

Mikä on Geni?

Kuuluisat sirpaleserkut veritekojen uhreina

Estellen vierailua odotellessa ruotsin kieltä oppimaan!

Syntymäkylän elämää 1940–70

Yrjö ja Irmeli Kukkapuro

Tiedotusasiat

Kansanedustaja Aaro Jaskarin vaalitulaisuus keväällä 1922 Humpilla Humpinniemen talon tuvassa. Aaro Jaskari ja rouva Olga Jaskari o.s. Krook eturivissä. Kuvassa keskellä talon isäntäväki Eero ja Alma Poikonen. Jaskarin vasemmalla puolella Herman ja Lydia Poikonen. Kuvan omistaa Jussi Halttunen

Puheenjohtajan tervehdys

teksti *Kirsti Leppäaho*

Ennen kuin jatkat lehden lukua, maksathan jäsen- ja postitusmaksun 18 euroa, kiitos!

Aika rientää nopeasti. Onneksi talvi oli leuto ja vähäluminen. Takatalvea emme kaipaa. Ja ke-sääaikakin alkaa tuota pikaa, jo tämän kuukau-den 30. päivä.

Vietimme sukuseuran sukukokousta 1.7.2023, nykyään neljän vuoden välein eli seuraava jo 2027 – eli ihan kohta. Suunnittelu on alkanut ja meidän tulisi päättää, missä päin Suomea kokoonnumme seuraavan kerran. Toivomme, että te jäsenet ilmoitatte meille omia ehdotuk-sianne niin sukukokouspaikkaan kuin ohjel-man sisältöönkin liittyen. Osallistuminen su-kukokouksiin on keino tutustua ”omaan vä-keen” ja oman väen menneisyyteen.

Toivomme myös, että lähetätte meille erilaisia tarinoita; esimerkiksi muistelmia, haastatte-luja, henkilökuvauksia, talo- tai kylähistoriik-keja. Kaipaamme niitä niin jäsenlehtiimme kuin juttukirjaammekin. Kirjoittaminen on va-paata, ja tarvittaessa editoimme tekstit. Kuvat ovat myös hyvin tervetulleita. Tekstejä ja ku-via voi lähettää hallituksen jäsenille mieluiten sähköisesti.

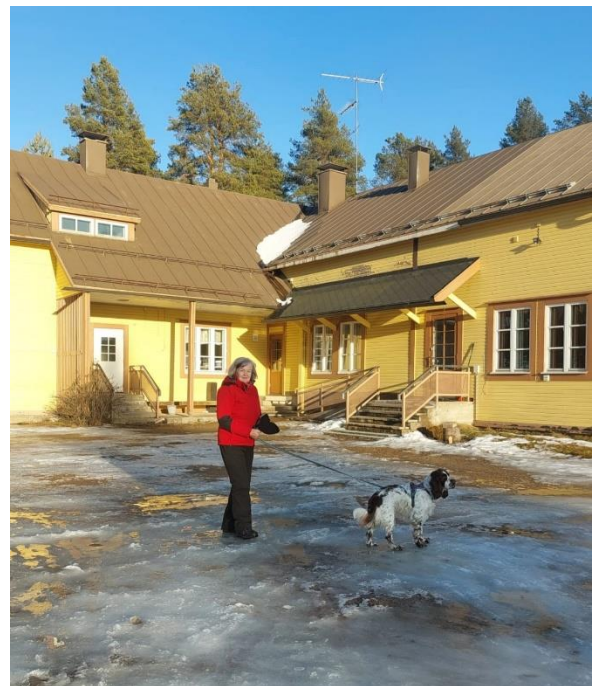
Toivon, että myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus kasvaa tuntemaan oman kotiseu-tunsa, kulttuurinsa ja sukunsa. Omien juu-riensa tunteminen ja niihin kuuluminen on tär-keä osa ihmisen hyvinvointia. Sukuhistorian tallentaminen on hyvin arvokasta kulttuuri-työtä. Tarinoillamme on siis arvoa. Luodaan niillä juuria myös tuleville sukupolville.

Poikosten nettisivujen sisältö on nyt kopioitu WordPress-alustalle, koska aiemmin sivut oli-vat niin vanhalla alustalla. Sivut löytyvät osoit-teesta: <https://poikokset.hobby-site.org/>. Sivut toimivat sekä kännykällä että koneella.

Minulla ainakin toimivat. Vanhaan osoitteeseen on tehty automaattinen uudelleen ohjaus niin, että yhteys siirtyy uuteen osoitteeseen automaattisesti. Nettisivujen päivityksestä kiitämme kovasti Risto Antinpoika Poikosta.

Facebookissa meillä on oma sivustomme, Poi-kosten sukuseura.

Nyt kaikille mietintämyssy päähän, katse ke-sään ja ajatukset auki, siitä se lähtee!

Minä, kansakouluni ja Lumi Rantakylällä helmikuussa 2025.

Lämmintä kesää!

Rantakylällä 6.3.2025

Kirsti Leppäaho

Puheenjohtaja

kirsti.leppaaho10@gmail.com

Aaro ja Olga Jaskari

teksti *Kirsti Leppäaho*

Etukannessa oleva kuva Aaro Jaskarin vaalitulaisuudesta keväällä 1922 innoitti minut etsimään lisätietoa Aaro Jaskarin elämästä, sillä hänen vaimonsa Olga kuului Poikosten sukuun. Ja olihan Aaro Jaskari itsenäisyytemme ajan ensimmäinen kansanedustaja. Minulla on myös kopio hänen pitämästään Sankaripatsaan paljastuspuheesta, jonka tässä julkaisen.

Aaro Jaskari syntyi heinäkuun 1. päivänä 1880 Laihialla ja kuoli salaman iskuun Karstulassa ollessaan tekemässä lähtökatselmusta pitäjänapulaisen virkatalossa, vanhassa Mattilan pappilassa 25.7.1925 45-vuotiaana. Hän oli välillä paossa Amerikassa kaivostöissä vastustettuaan asevelvollisuuskutsuntoja. Ensimmäinen lapsikin syntyi Amerikassa, muut kolme Karstulassa.

Hän toimi Karstulan kunnallislautakunnan esimiehenä vuosina 1909–1912. Ja lisäksi oli kunnallisvaltuuston ja kirkolliskokouksen jäsen. Kansalaissodassa hän joutui lyhyeksi aikaa punaisten vangiksi Tampereella. Hän oli kansallisen edistyspuolueen (Nuorsuomalaiset) kansanedustajana vuosina 1922–25. Lisäksi hän oli vakuutusyhtiö Salaman tarkastaja sekä kuului Keskisuomalaisen ja MTK:n johdoteleimiin. Avioituttuaan hänestä tuli Korppisen talon vävy ja myöhemmin isäntä Humpilla.

Syyskuussa vuonna 1902 Aaro Jaskari avioitui Olga Andersdotter Krookin, s. 10.2.1885, k.16.1.1928 Karstulassa, kanssa. Olgan äiti oli Caisa Juhontytär Korppinen, o.s. Poikonen isänsä Johan Daniel ”Juho Taneli” Poikosen mukaan.

Juho Taneli Poikosen vanhempia olivat Ulrica ”Ulla” Juhontytär Poikonen (1814–1869) ja Carl ”Karl” Vilhelmsson Tarvainen (1819–1867).

Sankaripatsaan paljastuspuhe Karstulassa

Maanviljelijä Aaro Jaskari 20.8.1922

”Tänä sunnuntaina, tasan 114 vuotta takaperin eli tämän seudun väestö kauhun hetkiä. Ei kokoutunut tuona päivänä Karstulan kansa temppeleihin Jumalanpalvelukseen. Ei vierinyt kirkonkellojen kumea ääni yli salojemme. Ei soinut virren sävel kirkossa silloin. Kirkkoväki pappeineen pakeni tuonne Pääjärven saareen, mistä tuo saari on saanut nimensä – Kirkkosaari. Seudun muu väestö oli piiloutunut korpiin, metsien pimentoihin. Ei kalkattanut silloin karjankellot ahoilla, ei; sillä kellot olivat sammalilla tuketut. Ei ammuneet karjat mäkiä rinteillä – niiden kuonojen ympärille oli väännetty vitsapannat.

Kauhua oli kaikkialla! Miksikä näin? Vainolainen oli saapunut! Kansamme perivihollinen, ryssä oli taasen laahannut hirvittävät laumansa tuhoamaan ja hävittämään maatamme ja kansamme. Nyt olivat nuo saapuneet Karstulamme kauniille salomaille hirmua ja kuolemaa tuomaan.

Vapautensa, kotinsa ja Isänmaansa puolesta nousi Karstulankin mies kamppailuun. Rauhallinen korven raataja heitti kuokan kädestään, piilotti perheensä korpien kätköön, heitti hyvästit, tarttui kalpaan ja lähti vainolaista vastaan. Mutta – Karstulan mies sortui. Suomen joukot olivat sotaan tottumattomat ja harvalukuisat. Tulivat vihdoinkin lyödyiksi ja hajalle ajetuiksi.

Kova aika oli silloin. Puute ja taudit ahdistivat Karstulankin väestöä. Vuotena 1805 oli seurakunnan väkiluku 1875 henkeä, mutta 1810 vain 1500. Sotavuotena hävisi lähes ¼ koko

seurakunnan väestöstä, yksin joulukuussa kuoli 181 henkeä.

*Sodan melskeiden tauottua virkosi uusi elämä. Kasvo kansa katajainen. Työn rauha, työn ilo, karastunut tahto raivasi uudet olot, uudet alat. Henkinen sivistys ja taloudellinen elämä kulki-
vat nousun merkeissä. Vuosia sai Suomen talonpoika perkata korpiaan viljelyksille, kunnes taas tuli uusi kauhun aika. Maailman sodan aikana saimme nähdä idän saastaiset heinäsirot hävitystyössä tämänkin pyhättömme ympärillä. Parhaisiin peltoihin kaivettiin kuoppia ja monttuja, raastettiin rakennuksia. Dynamii-
tin ja ruudin pauke kallioiden amunnassa tuhosi suloisen sunnuntaiamun kirkonkellojenkin kaiunnan. Mahtikäskyllä vietiin miehet ja hevoset töihin, monttutöihin – hävitettiin metsiä, tallattiin viljelyksiä, anastettiin hevosia, raahattiin navetoista lehmii, vain joku ryssän rupla korvaukseksi. Kunnes sitten yllytettiin tämän paljon kokeneen, paljon kärsineen kansan huonoin aines omaa Isänmaataan, omaa ma-
emoaan vastaan. Oli niin tukalaa, niin toivotonta. Isänmaan ystävä toinen toisensa jälkeen joutui santarmien kynsiin, kaamean ryssän vankikoppiin. – Pistimin piirittivät riehuvat ryövärilaumat kansaneduskuntamme, maailman kansanvaltaisimman kansaneduslaitoksen. Pistin kurkun päällä joutui kansan valitsema eduskunta kansalleen lakeja laatimaan.*

Ja vihdoin! Kuolema, kamala raatelukuolema jokaiselle kansalaiselle, ken ei suostunut moisten verihurttain vaatimuksiin. Tunnumme tuon kaiken. se oli vuoden 1917 lopussa ja 1918 alussa.

Mutta meille tapahtuneen vääryyden mitta alkoi täytyä. Tämä sama kansa, jonka idän ryöstävä raakalainen vuosisatain vierieessä oli niin monesti tyyten, melkein elottomaksi raadellut, tämä kansa, joka toista sataa vuotta sitten väkivalloin pakotettiin alistumaan vieraaseen käskijään, tämän kansan kärsivällisyys oli nyt vihdoin lopussa.”

Pieni tarina Suomen sodan ajalta 1808

teksti *Kirsti Leppäaho*

Suomen sodan aikaan Lähteenmäen (Karstula, Keski-Vahanka) haltijat olivat olleet lapsineen Arapiassa, Sahajoen suunnalla, piilopirtissä. Nälän yllättäessä isäntä oli lähtenyt poikansa kanssa hakemaan ruokaa perheelleen kotoaan. Kotiin saavuttuaan hän löysikin taloksi asetautuneita venäläisiä sotilaita. He alkoivat tiedustella isännältä, missä on talon rahakassa. Koska isäntä ei voinut sitä heille uskottavasti selittää, he sitoivat isännän ratsunsa perään ja ajoivat Pohjosmäelle, Karstulan Rantakylälle (kotiini). Pojalle annettiin puurokuppi eteen ja sanoivat: ”Suimi suimi poika”.

Venäläiset sotilaat olivat kuulemma kulkeneet paljon väliä Lähteenmäki – Porrasmäki – Pohjosmäki. Näin minulle kertoi *Matti Honkonen*.

Lähteenmäen vanha emäntä Leena Sofia oli kertonut tarinan muistitietona Matti Halmiselle ja muistiin kirjoittanut Eino Ahonen.

Enojoen silta Karstulassa ennen v.1938, jolloin se uusittiin. Karstulaseuran kuva.

Mikä on GENI?

teksti *Lauri Koskinen*

Lyhyimminkin sanottuna GENIin liittymällä hyödynnät muiden sukututkijoiden valtavat sukuselvitystyöt, kunhan vain annat itseltäsi ja tietämistäsi 3–4 suorista esivanhemmistasi tiedot muidenkin GENIin käyttäjien ulottuville.

Mitä Genistä sen jäsenenä saat: voit kysyä keitä kuolleita tahansa, miten heidän sukupuunsa linkittyy sinuun. Et voi kysyä, miten se linkittyy johonkuhun toiseen, vain nimenomaan sinuun:

1. olette verisukulaisia eli lähtöisin samasta yhteisestä esivanhemmasta. Näet kummankin omat suorat sukupuut tuosta esivanhemmasta kohti nykyaikaa.
2. olette sukupuissa monimutkaisesti yhteydessä niin, että välissä edetään puolisoitten sukupuiden kautta kohti nykyaikaa. Silloin näet etenemispolun vaihtuvan aina eri väriseksi. Ette ole verisukua.
3. ei löydy mitään polkua sukupuiden kautta, mutta henkilön tiedot sukupuineen ovat Genissä.
4. henkilö ei ole ollenkaan Genissä. Näin useat äskettäin kuolleet ja tietystikin vielä elävät.
5. Genin vielä elävä jäsen, kuten sinä itse sen jälkeen kun olet Geniin liittynyt, olet näkyvissä merkinnällä Private. Siitä kuitenkin saattaa ainoana lisätietona paljastua vanhempien nimet, muttei vielä elävän nimeä.
6. Hyvin monet nykyajan julkisuuden henkilöt, esimerkiksi poliitikot ja kulttuurivaikuttajat, ovat antaneet luvan tai itse liittäneet tietonsa ja lähisukupuunsa Geniin ilman Private-merkintää.

Sinulla ei Genin jäsenenä ole oikeutta lisätä vielä elävien nimiä Geniin ilman näiden suostumusta. Tämä koskee myös vanhempiasi, jos ovat elossa.

Geni sivustoa esitellään osoitteessa:
<https://www.ysj.fi/geni-ohjeet/>

”Geni-puu on iso maailmanlaajuinen sukupuu, jota suomalaiset Geni-käyttäjät kasvattavat yhdessä kaikkein käyttäjien kanssa periaatteella **yhdestä henkilöstä on vain yksi profiili.**”

”**Aloita lisäämällä itsellesi esivanhempiesi profiileita aluksi 3–4 sukupolvea, ei enempää**, niin että syntymäajat sijoittuvat 1800-luvun puolelle. Merkitse edesmenneiden profiileihin perustiedot, **syntymäaikojen lisäksi myös paikat.**”

Malliksi kerron, että Nätti-Jussi osoittautuu verisukulaisekseni. Eli löytyy yhteinen esivanhempi.

7. suora esi-isä meille molemmille (sekä erittäin monelle Poikoselle) on Olli Puranen, tietoinaan syntymävuosi 1660 ja -paikka Kivijärvi, Viitasaari.

Vanhat käytetyt autot olivat halpoja Ruotsissa 1960-luvulla. Taisto Poikonen ajeli tällä vanhalla Ford Anglialla, vuosimallia 1956, kesän 1965 Hallsbergissä. Sen sai ostettua noin kahden viikon palkalla. Kuvan omistaa Taisto Poikonen.

32672929_QR-koodi.pdf

QR-koodi viime vuoden juttuun:
”Moakunta käv ahtaaks metolle ja minulle – avvoa, kato ja kuuntele kuu-är-läntti”. (Lauri Koskinen)

Kuuluisat sirpaleserkut veritekojen uhreina

teksti *Lauri Koskinen*

Krookien kautta Poikosten verisukulaisiksi Genistä löytyy yli 400 kuuluisaa tai julkisuudesta tunnettua henkilöä. Hyvin pieni osa näistä sirpaleserkuista on nykyäänkin eläviä kuuluisuuksia.

Verisukulaiseksi Geni nimeää, kun löytyy yhteinen ammoinen suora esivanhempi, josta haarautuu oma suora sukupuulinja sekä näihin kuuluisuuksiin että omana haaranaan tänne Karstulan ja Saarijärven nykypolviin asti.

Mutta onpa verisukulaisille kohdistunut hämmästyttävän paljon kansojen historiaan jääviä julmuuksia ja veritekoja. Edetään vaikka aikajärjestyksessä.

1. Sirpaleserkku Klaus Flemingiä (s. Paraisilla 1535, k. Pohjan pitäjässä 1597) häpäisee Kaarle Herttua vetämällä kuollutta parrasta 1597 Pohjan pitäjässä. Yhteinen esi-isä hänelle ja 15. suora esivanhempi nykyajan krookilaisille on Askaisten Louhisaarella kuollut Magnus Fleming (1400–1450). Eteneminen tapahtuu sukupuussa tasa-vertaisesti joko miespuolisen tai naispuolisen esipolven kautta.

2. Sirpaleserkku Heikki Ritavuoren (1880-14.2.1922) ampui hänen sukulaisensa sirpaleserkku Ernst Tandefelt. Ernstin isoisän isä oli sama Gyllenspång kuin Ritavuorella. Ernst sai mallia sirpaleserkusta Eugen Schaumanista, joka ampui Bobrikoffin 16.6.1904.

3. Sirpaleserkku Dag Hammarskjöld (1905-18.9.1961) kuoli Sambian Ndolassa, kun Kongon kapinalliset ampuivat tarkoituksella alas hänen rauhanvälittäjän lentokoneensa.

4. Sirpaleserkku Olof Palme (1927-28.2.1986) ammuttiin kadulle ollessaan palaamassa niin

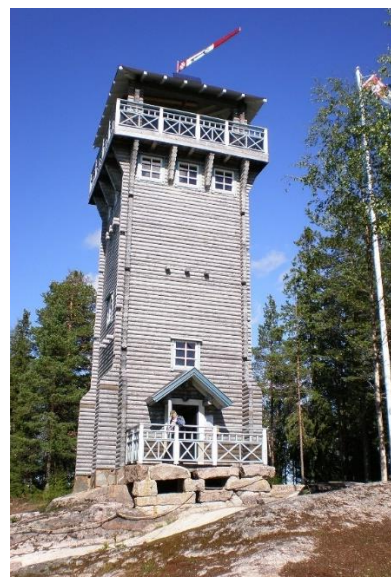
ikään sirpaleserkku Lisbeth Palmen kanssa elokuvista. He molemmat ovat saman esi-isän piispa Paul Juustenin jälkeläisiä suorissa,

toisistaan eroavissa sukupuupolvissa. Piispa Paul Juusten syntyi Juustilassa, Viipurin lähellä 1516 ja kuoli piispana Turussa 1575. Suora sukupuuhaara samasta piispasta ulottuu krookilaisten kautta Poikosiin - kuten löytämälläni muulla 125:llä Genin tunnetulla suomalaisella, joista 11 on vielä eläviä.

5. Sirpaleserkku Anna Lindh (1957-11.9.2003) puukotettiin kuoliaaksi, kaiketi 911-nimellä kulkevan 2001 terrori-iskun muistopäivänä.

Klaus Fleming, Heikki Ritavuori, Dag Hammarskjöld, Olof Palme ja Anna Lindh. Kuva netistä.

Kirkkovuoren näkötorni Karstulassa. Kuva netistä.

Estellen vierailua odotellessa ruotsin kieltä oppimaan!

teksti *Lauri Koskinen*

Vielä 1861 kirjoitti Saarijärven kunnankirjuri pöytäkirjat ruotsiksi. Niin kirjoittaisi kai yhä, elleivät Sprengtportenin itsenäistymissuunnitelma ja lempeät Aleksanteri-tsaarit luoneet 1809 lähtien lähes itsenäistä Suomea. Siitä muistuttava patsas ansaitsee seisoa maamme keskeisimmällä paikalla. Mutta ruotsin kieltä ei pidä asemoida kouluissamme pakko-oppiaineeksi.

Kruununprinsessa Estellen ikätoverien etenkin Saarijärven seudulla kuuluu jo nyt ahkeroida ruotsin kielessä koulun penkillä. Viimeistään tämän vuosisadan loppupuolella on varauduttava kokoamaan täällä kielitaitoinen joukko sirpaleserkkuja hurraamaan ruotsalaisille sirpaleserkuilleen - silloin ehkä jo kuningatar Estellelle ja toivottavasti vielä reippaalle eläköityneelle isäprinssi Danielille!

Mihin sirpaleserkkuteen kuninkaallisten vierailun odotuksemme perustuu: 1722 kuoli Saarijärven ja Karstulan kirkkoherra Nils Krook Karstulan Krookkilassa. Hän jätti puolisonsa, Viipurin Talikkalassa syntyneen Margareta Couperténin, kanssa sankaksi kasvavan jälkeläisjoukon Karstulaan ja sieltä levittäytyneenä muualle Suomeen. Krookin suoriin esivanhempiin kuului Tanskassa 1461 syntynyt Margareta Tuvesdotter. Hänen yksi tyttärensä Anna on suora esivanhempi krookilaisille. Toinen tytär Ebba on suora esivanhempi aina prinssi Danieliin ja kruununprinsessa Estelleen asti. Margareta Tuvesdotterin jälkeläisistä syntyy sirpaleserkkujen kesken verisukulaisuus

Kuulimme TV-dokumentissa murheellisina, että prinssiksi kelpuutusvaiheessa Daniel oli joutunut kärsimään kiusaamista ruotsin murteestaan. Päin vastoin olisi täällä. Pohjoisen

Keski-Suomen murteen puheenparrellaan prinssi Daniel nostettaisiin uhanalaisen

murteemme pelastajaksi. Hän saattaisi sanoa murteellamme vaikka: Teällä tuntoo niinku kottiis palloasit (Här känns det som om du kom hem till dig).

Sirpaleserkkuus velvoittaa. Poikosten sukuseura Karstulassa ja krookilaiset koko Suomessa pistäkööt kalentereihinsa alustavan varauksen vuosisatamme loppupuolelle. Nelostie ja 13-tie nostettakoon siihen mennessä paraatitiekse nykyisestä sivutiealennustilastaan. Karstulan näkötorniin asennettakoon hissi, että prinssi Danielkin voi nousta katsomaan ”kotmaisemia”.

Entä tämmöinen kuiskailu: Danielille läheimpiäkin sirpaleserkkuja löytynee Suomesta hänen muiden suorien suomalaisten esivanhempiansa synnyin- ja asuinpaikkakunnilta. Näitä ovat hänen sukupuunsa mukaan 16. ja aina 8. suoran esivanhemman syntymä-, asuintai kuolinpaikat: Porvoo, Pernaja, Perniö, Käkisalmi, Turku, Viipuri ja viimeisimmän Hamina (1723–1786). Nämä ovat kuitenkin suuria paikkakuntia. Karstulan ja Saarijärven seudulla on sirpaleserkkutihentymä parhaiten tavoitettavissa.

Emme usko ilmaantuvan kilpailijoita, kun Ruotsin kuninkaallisten maakuntamatkailu joskus ulottuu sirpaleserkkuja Suomessa tapaamaan! Toisaalta, kuka tässä odottelemaan ties 50 vuotta. Poikosten sukuseura yhdessä Krookien kanssa harkitkoon kutsua kruununprinsessa Estellen ja prinssi Danielin seurueineen suku seuran seuraavaan viralliseen kokoukseen heinäkuussa 2027! Jos ei vieraita naapuristamme heti 2027 tänne onnistuta saamaan, niin tilalle sirpaleserkkuja löytyy lähempääkin: Nätti-Jussin suvun nykypolvi.

Syntymäkylän elämää 1940–70

teksti *Taisto Poikonen*

Kerron tässä mitenkä syntymäkotikyläni Kars-tulan Aho-Vastingin näkökulmasta elämä on muuttunut viimeisten vuosikymmenien aikana toisen maailmansodan jälkeen.

Sain alkuni isän päästyä talvisodan jälkeen si-viiliin toukokuun alussa 1940. Hinkuyskä oli kyllä vähällä minut nujertaa, kun olin noin vuoden vanha ja olin ottanut ensimmäiset as-keleet ilman tukea. Äitini antoi tunnustusta ap-piukolleen Konttilan Hermannille, joka kai-kenlaisilla pienillä konsteilla sai minut kuiten-kin jotakin syömään, kun ruokahalu oli mennyt ja riiputin jo päätäni aika voimattomana. Muun muassa tuolin sarjan välistä oli Hermannin on-nistunut leikin varjolla saamaan minut haukka-paloja syömään.

Viimeiseltä jatkosodan kesältä minulla on muistissani ihan elävä kuva, kuinka kuusi venäläiskonetta jurrasi taivaalla palatessaan Sei-näjokea pommittamasta. Hermannin seiso-i vieressäni ja piti kättään silmiensä suojana aurin-gonpaisteelta ja oli ihan hiljaa. Yleensä hän oli paljon äänessä, mutta sillä hetkellä hän tajusi, että kohtalo riepoo suomenmaata kovalla kä-dellä. Toinenkin sota-ajan muisto minulla on, kun isän ja äidin kodin ihmiset loikoilevat nur-mikolla ruokaperäisillä ja mukana oli pohjoi-ssa sodassa Muoniossa saksalaisia vastaan vielä myöhemmin kaatunut enoni Heikki.

Isä oli sodassa viestimiehenä ja kuunteli innok-kaasti radiota sodasta tultuaan. Hän aika usein väänteli kuulumaan ulkomaisia kanavia ja niiltä tuli tietysti oudompaa musiikkia. Venä-läistä kansanmusiikkia hän nimitteli ryssän je-putukseksi. Ensimmäinen urheiluradiomuis-toni on Lontoon olympialaisista 1948. Selos-taja toisteli suomalaisen juoksijan Siltalopin nimeä ja se jäi lapselle mieleen.

Isäni Eino oli veljensä Aaron kanssa vesonut ainakin kaksi viikkoa joka ainut päivä ojan var-sia pajuista puhtaaksi, kun miesten puute sota-

aikana oli sellaisen työn estänyt. Myöhemmin isä niitti pajut niittokoneella, vaikka Hermannin sitä vastusti, kun niittokoneen terälappuja siinä tuppasi katkeilemaan.

Sodan seurauksena oli siirtolaisia vähän kai-kissa isommissa taloissa. Siirtolaiset olivat suojärveläisiä ja ainakin joka toisen perheen sukunimi oli Makkonen ja niitä eroteltiin sitten talojen nimen mukaan sen ja sen talon Makko-nen. Hermannin oli kuitenkin ottanut Pekkasen perheen kylän koululla siirtolaisia jaettaessa. Hän oli perustellut Pekkasen nimen olevan hän-ellä hyvässä huudossa, kun naapuriin oli Pyl-könmäeltä muuttanut kymmenkunta vuotta ai-kaisemmin Pekkasen perhe ja sopu säilyi hy-vänä, vaikka Pekkasilla oli 13 lasta. Lasten tul-lessa ensi kertaa kuorma-auton lavalla olivat naapurit pohtineet, mikähän noidenkin kanssa on edessä, jos ne sattuvat vielä olemaan pahan-tekeisiä.

Suojärven Pekkasilla oli kaksi kansakou-luikäistä poikaa, joiden kanssa tultiin hyvin toimeen. Nuoremman Leo pojan pyörän run-golla sain kansakoulun aloittaessani 1948 usein kyydin koululle, kun Leo kävi viimeistä eli seitsemättä luokkaa kansakoulua. Myöhäis-syksyllä Pekkasen perhe muutti Lieksan lähelle, jossa kävin heitä 1974 kesän reissulla ta-paamassa. Suojärvenperheitä asui Lieksassa paljon naapurustossakin ja siksi Pekkastenkin alkuperäinen murre oli palautunut puheeseen.

Syyskuun viimeisenä päivänä vuonna 1949 muutimme Konttilasta lohkaistulle Liejun ti-lalle noin neljänsadan metrin päähän. Siitä eri-koinen oli sää, että muutto tapahtui rekikelissä, kun ensilumi oli satanut jo niin aikaisin. Ei ol-lut vielä Liejulla tapetteja seinissä ja monta muutakin oli vielä kesken kunnostamatta, mutta varmasti äidille muutto oli helpottavaa, kun hän sai laittaa huushollin mielensä mu-kaan, eikä tarvinnut olla anopin ja miehensä vanhapiikasisaren komenneltavana. Eivät välit

huonoja olleet, mutta omahan on aina oma huushollissakin.

Heinäladossa oltiin jo Konttilan aikaan työntelemässä heiniä latojen perälle ja polkemassa niitä tiukempaan. Muutto omaan huusholliin ei vapauttanut meitä heinän teosta Konttilassaakaan, vaan se jatkui oikeastaan niin kauan, kun Hermannin eli. Peltotyöt vain lisääntyivät, kun keväisiin tulivat sontien levitykset, karhihtimiset ja sen sellaiset mukaan.

Väkilannoitteiden käyttö alkoi runsaasti lisääntyä heti Liejulle muuton jälkeen seuraavina vuosina. Varsinkin heinäsadot paranivat typpilannoitteilla. Pian oli kuitenkin siirryttävä y-lannoitteisiin, jossa oli muitakin kasvinravinteita kuin typpi. Puinti tapahtui yhä riihessä. Sukulaisia hyödynnettiin pyytämällä Minkkisen Vietin ja Ainon pojat monena syksynä autamaan viljan käsittelyssä puinnin aikaan.

1948 koululle tuli myös sähkövalo, kuten koko kylälle, jota sentään kaikki eivät heti sitoutuneet ottamaan. Jotkut tarvitsivat muutaman talven miettimisaikaa. Sähköistä saatava voimavirta lopulta ratkaisi sen, että otettiin sähköliittymä. Tosin alkuvuosina kaikkien puidessa samaan aikaan saattoi sähkölinjojen loppupäässä olla niin vähän virtaa, että puimakoneet eivät oikein pyörineet. Joku auttoi sähkövirtaa pyörittämällä moottoria hihnasta kiskomalla, mutta sitten keksittiin yhteistyömuoto, että sovittiin puinnista eri aikoina, jolloin moottori jaksoi puimakonetta pyörittää.

Perunat oli ennen nostettu kuokalla, mutta maatalouden koneistamisen myötä siihenkin tuli hevosvetoinen perunannostokone, joka heitti perunat hajalleen. Perunankaivutalkoita oli kyllä pidetty ennen aikaan, mutta uusi tehokas perunannostokone johti siihen, että perunannostotalkoita ruvettiin entistä motivoitumpana pitämään. Huomattiin, että jokaisen ei kannata erikseen ostaa hevosvetoista perunannostokonetta, vaan muodostettiin kimppoja, jossa useampi talo oli mukana ja niin nostettiin vuorotellen talkoilla kaikkien perunat.

Perunat olivat ihmisten perusruokaa ja siksi niitä isoissa perheissä kului vuoden mittaan

paljon. Annettiinhan niitä toki karjallekin. Muutenkin omavaraistalous oli vielä varsinkin 1970-luvulle saakka hyvin yleistä. Kyläkaupassa ei välttämättä käyty edes joka viikko, kun leivätkin leivottiin kotona. Karjaakin teurastettiin vielä omassa huushollissa. Kaupasta ostettiin lähinnä kahvia, sokeria, suolaa ja jotain erikoisia jauhoja, muun muassa manna-ryynejä ja vehnäjauhoja. Kumisaappaita ja farmarihousuja alkoi kaupasta saada jo viisikymmentäluvulla hyvin.

Viljankorjuussa sirpin tilalle oli tullut viikate jo ennen sotaa, mutta vielä jotkut leikkasivat rukiinsa sirpillä saadakseen pitkiä rukiinolkia patjoihin. Lyhteelle korjatut rukiit oli parasta puida vanhanaikaisesti varstariihellä, että oljet säilyivät pitkinä patjan täytteiksi. 50-luvulla alettiin siirtyä kangastäytteisiin patjoihin, mutta ei se sentään rukiinviljelyä lopettanut. Rukiin viljely loppui monessa talossa sen vuoksi, että leipää ei enää viitsitty leipoa kotona ja ruisleivän leipomistaitokin alkoi vähentyä talouksissa, joissa nuorempi sukupolvi kävi palkkatyössä kodin ulkopuolella.

Viljat kuivattiin yleisesti vielä pitkään sodan jälkeen seipäällä. Seipäiltä viljat siirrettiin kumipyörärattailla puimakoneelle riihien luokse. Entisiin kolukärryillä tapahtuneeseen viljan siirtoon se oli melkoinen vallankumous, kun sai tehdä suurempia kuormia ja kyytikin oli paljon tasaisempi. Hevostalouksista käytiin kylässäkin kumipyörärattailla ja entiset kiesit jäivät käyttämättömäksi. Tosin mustalaiset sovelsivat uutta tekniikkaa laittamalla kie-seihinsä kumipyörät. Mustalaiset autoistuivat vasta paljon valkolaisia myöhemmin varallisuuden lisääntyessä. Asuntojakin he hankkivat ja kiertely väheni.

1960-luvulla alkoi tulla pelloille leikkupuimureita. Alkuun ne vaativat säkittäjän, koska vilja tuli säkkeihin. Puimurilla puinti vaati viljan kuivaamista erikseen. Viimeistään siinä vaiheessa alkoivat pienviljelijät vähentyä maatalouden investointien lisääntyessä koneistamisen vuoksi muutenkin kovasti. Sota-aikana ja heti sen jälkeen syntynyt sukupolvi alkoi siirtyä kaupunkeihin töihin ja vieläpä

Ruotsiin muutto lisääntyi hyvin voimakkaasti, kun kotimaassa ei kaikille tahtonut työtä löytyä ja Ruotsissa oli korkeampi palkkataso. Autioituminen alkoi, vaikka sodan jälkeen syntyneet ikäluokat olivat suuria.

60-luku ulottui maalaiskyliin melkoisena tekniikan vallankumouksena, kun televisiot alkoivat yleistyä ja uutena liikkumavälineenä kuvaan tulivat myös mopot, jotka olivat varsinkin nuorison suosiossa, mutta vanhempikin sukupolvi niistä kiinnostui, kun ei enää tarvinnut kirkolle asioille polkea polkupyörällä.

Traktorit alkoivat yleistyä aika pienilläkin maataloilla. Ensimmäiset olivat tulleet jo 50-luvulla. Hevosella kyntäminen loppui maataloilla hyvin nopeasti ja samoin oli laita kevään karhittamisen kanssa. Muistan, kuinka Ahon Matti keväällä oli pienellä Valmet “piikkilangankiristäjällä” kiertänyt yötä päivää karhittamassa niin, että hän pyysi välillä jonkun innokkaan nuoren miehen ajamaan karhia ja heittäytyi pellon pientareelle hetkeksi nukkumaan.

Peltojen kivenraivaus tehostui kovasti, kun traktorilla voitiin kiskoa pelloista melko isoja kiviä irti. Ennenhän niitä oli pääasiassa haudattu maahan syvemmälle. Salaojitus lisääntyi hyvin hitaasti, koska kapeidenkin sarkojen päässä yleensä mahtui aina kääntymään. Risusalaojia oli tehty ennen traktoreiden tuloa jo pieniä pätkiä vuosikymmeniä, mutta vasta ihan 1970-luvun lopussa alettiin tekemään Aho-Vastingilla nykyaikaisia muoviputkisia salaojia.

Konttilan Hermannin oli vielä ennen sotaa vastustanut vehnän viljelyä ja sitä ennen vielä heinän siemenen kylvöä uuteen heinikkoon päästäkseen. Poikansa Eino kuitenkin teki jo molempia. Osaltaan siihen oli syynä myös se, että väkilannat tulivat käyttöön viisikymmentäluvun alussa. Niinpä Eino kylvi korkean mäen päällä olevalle Harjunmäen lohkolle vehnää monena vuonna ja sai siitä ihan syömäkel-poista tavaraa. Kalmarissa hän kävi vehnämyllyssä, kunnes liittyi myllyporukkaan, jolla sai tehtyä jauhoja sekä karjalle että ihmisille.

Vehnä kyllä kannatti jauhaa kahteen kertaan, että niistä sai tarpeeksi hienoa kotitarvemyllyllä. Vehnästä leivottu grahamleipä oli meille lapsille mieluisa uusi tuttavuus.

1960-luvun alussa alkoi joka taloudessa olla jo mopo ja pian tulivat myös televisiot. Alussa televisiossa oli vain pieni aika iltaisin ohjelmaa ja kuva oli mustavalkoinen, mutta kyllä se kuitenkin toi koko maailman asiat ihmisten silmiin kuvan kanssa. Joidenkin oikein piti opetella television katsomiseen, kun eivät aluksi osanneet sitä tehdä jännittämättä. Aluksi television hankkineilla oli usein naapureita kylässä. Mopoilla taas nuoriso pääsi hurauttamaan muun muassa tanssipaikkoihin, joita oli joka kirkonkylässä ja vähän muuallakin. No voi sanoa, että mopo oli jonkinlainen kodista irtautumisen väline.

Kylätietkin alkoivat olla jo läpi talven auki niin, että ainakin mopolla niitä myöten pääsi kirkonkyläin. Aikaisemmin vielä 50-luvulla ei ainakaan autolla päässyt maantieltä Konttilan perälle. Isäni joskus aina ajoi kovan lumisateen jälkeen hevosvetoisella puisella auralla enimpää lumia tieltä sivuun. Hevosaikakautena tien keskelle kertyi talven aikana ruskea vana hevospaskoista, joista keltasirkut nokkivat elääkseen suoliston lävitse menneitä jyviä. Kesällä keskellä tietä oli hevosten kavioura, jonka kahta puolen oli jopa ruohoa kasvava pieni penkka, joiden ulkopuolella oli kärryn raide. Jokainen pyrki pitämään omien maittensa kohdalla kylätien kunnossa.

Eino Poikonen (Taiston isä) kylvämässä käsin pihapeltoa. Kuvan omistaa Taisto Poikonen.

Yrjö ja Irmeli Kukkapuro

teksti *Kirsti Leppäaho*

Professori, sisustusarkkitehti ja muotoilija Yrjö Kukkapuro kuoli 8.2.2025 kotonaan Kainiaisissa 91 vuoden iässä. Hän oli Suomen tunnetuimpia huonekalujen ja varsinkin tuolien muotoilijoita. Tunnetuimpia tuoleja ovat Karuselli ja Ateljee. Hänen suunnittelemaansa esineitä on esillä muun muassa New Yorkin Museum of Modern Artissa ja Lontoon Victoria and Albert Museumissa. Uraa kesti yli 60 vuotta. Hänelle on myönnetty Pro Finlandia-palkinto vuonna 1983 ja Valtion taideteollisuuspalkinto vuonna 1970. Hän toimi Avarten pääsuunnittelijana.

Yrjö Kukkapuro syntyi 6. huhtikuuta 1933 Viipurin maalaiskunnassa ja avioitui vuonna 1956 taidegraafikko Irmeli Helmi Vilhelmiina, o.s. Salmisen, kanssa, joka oli syntynyt 11. toukokuuta 1934 Valkjärvellä ja kuoli heinäkuussa 2022. Heille syntyi yksi tytär Isa Kukkapuro-Enbom 1957.

Irmeli Kukkapuro kuului Poikosten sukuun isänsä äidin Cecilia Salmisen kautta, joka oli o.s. Poikonen. Irmelin isä, Matias Salminen, oli syntynyt Pylkönmäellä helmikuussa 1909. Ja myös Matiaksen äiti Cecilia oli syntynyt Pylkönmäellä toukokuussa 1886. Cecilian isä taas oli Karstulassa 1858 syntynyt Johannes Poikonen. Poikosten naispuoliset henkilöt näyttävät olevan hyvin haluttuja suurmiestenkin puolisoina. Emerituspiispa Eero Huovisen vaimo, Anja-Tuulikki Harri kuuluu Poikosten sukuun. Saimoin koronarokotteen kehittelijän, professori Kalle M. Sakselan puoliso, lääketieteen tohtori Paula Saksela on o.s. Poikonen sekä Aaro Jaskarin puoliso Olga o.s. Krook. Muutamia mainitakseni.

Yrjö Kukkapuron isä oli rakennusmaalari ja äiti Viipurissa opiskellut huippuvaatturi. Kukkapuro kiinnitti töissään erityistä huomiota ergonomiaan, jota hän hioi loputtomiin. Hän myös koeistui kaikki mallit itse. Ja vielä 91-vuotiaanakin hän suunnitteli iäkkäille

tarkoitettua korotettua tuolia, jota tiesi itsekin tarvitsevänsä.

Vuonna 1968 Kukkapurot rakennuttivat Kainiaisiin modernin ateljeen. Kaksikko oli yhdessä 67 vuotta.

90-vuotishaastattelussa Kukkapuro kertoi, että ei hän enää joka kerta itke jutellessaan Irmelille. Ja jatkoi: ”Ajattelen Irmelin olevan nyt taivaassa ja minä pian hänen luonaan. Kun aika koittaa, olen valmis.”

Irmeli ja Yrjö Kukkapuro. Kuva netistä.

Ja lopuksi vielä kuva mopopojista vuodelta 1961, eikä mopolla ajo ole mihinkään hävinnyt. Tänä päivänäkin ensimmäinen kortti pojilla ja monella työlläkin on mopokortti. Kuvan omistaa Taisto Poikonen.

Lähtettäjä: Poikosten sukuseura ry
Kirsti Leppäaho
Pohjosmäentie 50
43540 Rantakylä

Tiedotusasiat

Poikosten sukuseuran pankkiyhteys: **POP Pankki FI82 4765 0010 0471 47**, viitenumero **4666**.

Jäsenmaksu; vuosijäsenmaksu 12 euroa + 3 euroa postitusmaksua ja ainaisjäsenmaksu 120 euroa. Maksathan jäsenmaksusi **31.05.2025** mennessä. Lehden jakeluna saanut voi maksaa joko pelkän jäsenmaksun tai myös vapaaehtoisen jakelumaksun 3 euroa.

Poikokset sukukansion 20 euroa (postitettuna), **Poikokset DVD 28 euroa** (postitettuna) ja **Poikokset muistitikun 31 euroa** (postitettuna) voit halutessasi tilata Taisto Poikoselta.

Poikosten facebook: <https://www.facebook.com/groups/poikosten.sukuseura/>

Poikosten sukuseuran hallitus 2023–2027

<i>Kirsti Leppäaho</i> , puheenjohtaja	044 5465626	kirsti.leppaaho10@gmail.com
<i>Taisto Poikonen</i> , varapuheenjohtaja	045 639 7477	taisto.poikonen@wippies.fi
<i>Lauri Koskinen</i> , sihteeri	050 348 5156	koskinen.lauri@gmail.com
<i>Kirsi Poikonen</i> , rahastonhoitaja	040 771 3816	kirsihe.poikonen@gmail.com
<i>Markku Möttönen</i> , hallituksen jäsen	040 088 1747	markku.mottonen@gmail.com
<i>Erkki O. Poikonen</i> , hallituksen jäsen, jäsenrekisteri	050 911 2889	eopoik@gmail.com
<i>Risto Poikonen</i> , hallituksen jäsen, facebook-vastaava	050 5772380	risto.poikonen@gmail.com
<i>Jarmo Tuimala</i> , hallituksen jäsen	040 0159333	jarmo.tuimala@gmail.com

Saajan tilinumero	FI82 4765 0010 0471 47	TILISIIRTO		
Saaja	Poikosten sukuseura Ry			
Maksajan nimi ja osoite				
Allekirjoitus		Viitenumero	4666	
Tililtä nro		Eräpäivä		EUR

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksuvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella

Taitto: *Kirsti Leppäaho*
Paino: *Grano Oy*

